

Günce'l Bülten hazırlarken çarpıcı ve dikkat çekici başlıklar bulmaya çalışırız, bu defa başlığımız kısa ve net! Kimimiz için korkutucu, kimimiz için kaçınılmaz ve kimimiz için de motive edici anlamlara sahip olan rekabet kavramı aslında var oluşumuzun temelinde yatıyor. Öyle ki doğumumuz bile bir rekabetin sonucunda gerçekleşti..

“REKABET”

Rekabet; aynı amacı güden kimseler arasındaki çekişme, yarışma ve yarış anlamına gelmektedir. Her hücre, bitki, hayvan ve insan varoluşunu rekabet sürecindeki başarısıyla elde etti. Rekabet içinde olduklarımız aynı türlerdir, gruplar halinde yaşayan tüm türlerde rekabet sonucunda bireyler bir statüye kavuşurlar.

Rekabet ile ilgili çalışmaların daha çok hayvanlarla yapılmış olduğunu görürüz, işte rekabet bu kadar içgüdüsel bir dürtüdür. Biyolojik kökenleri bu kadar güçlü olan bir mekanizmanın doğal olarak insanların sosyal davranışlarına da etkisi büyüktür.

İnsanlık tarihinde de rekabetin izlerini görmek mümkündür. Tarihte gerilere gittikçe rekabet yıkıcı bir durum olarak dile gelirken, modern toplum ve endüstri kültürü rekabeti bir çözüm ve motivasyon aracı olarak sunmaya başlamıştır. Geçtiğimiz yıllarda Mercedes markası BMW'nin 100.yılıni kutlamak için "100 yıllık rekabet için teşekkürler, önceki 30 yıl çok sıkıcıydı." mesajıyla bir reklam yayınladı. Aslında buradaki mesaj rekabetin iyiye doğru ilerlemeye yardımcı olduğunu vurgulamaktır. Kişinin tarihine baktığımızda da rekabet, bir çocuğun bir ebeveynini kazanmak için diğer ebeveyni ile ya da kardeşiyle olan yarışında karşımıza çıkar. En basit örneğiyle, Kız çocuklar küçük yaşlarda babasıyla evlenmeyi hayal ederken, anne-babanın arasına girmeyi, anneyi babadan uzaklaştırmaya çalışır. Erkek çocuk için de durum bunun tam tersidir.

Ancak rekabetin oluşabilmesi için çocuk bir adım geride kaldığını hissetmelidir. Eğer evde her şeyin hakimi olan kişi çocuksa zaten rekabete de gerek kalmaz. Buradaki önemli nokta ise bu geride kalmışlık bir umutsuzluğu değil bu yarışta öne geçebileceğine dair bir umudu da içermelidir. Bir yarışta olduğunuzu düşünün son düzlüğe geldiğinizde eğer yarışçılar arasında çok gerilerdeyseniz artık 1.olma umudunuz azalır ve motivasyonunuz düşer, oysa önlere olan grubun içinde olduğunuzda bu umut sizi motive eder ve yarıştan çekilmemenizi sağlayabilir.

Birçoğumuz rekabeti okulda ama çoğunlukla iş hayatında bilinçli şekilde fark etmiş – deneyimlemiş yetişkinler olabiliriz, ancak yukarıda da belirttiğimiz üzere rekabet ailede başlar. Kadın olabilmek için annemizle rekabet ederiz, erkek çocuklar sürekli babalarını yenip evin en güçlü erkeği olma derindedir.

Peki rekabet yıkıcı bir güç mü yoksa yapıcı bir güce mi sahip?

Rekabetin kavramsal olarak anlamı aynı olsa da büyüdüğümüz ailede rekabete yüklenen anlamla kişisel rekabet anlayışımız oluşmaya başlar.

90 alan bir çocuk eve gelip bu başarısını paylaştığında, “senden yüksek not alanlar var mı?” diyen bir ebeveynle büyüyen çocuğun başarısı değersizleştirilmiş olur ve “ancak en iyi ben olursam takdir edilirim” diye düşünmeye başlayabilir.

Filmi ileriye sardığımızda da bu çocuk okula / iş hayatına geldiğinde en iyi olmak için her yolu deneyen, kendi başarısına odaklanmak yerine ondan daha başarılı insanlara odaklanan ve zaman zaman onların başarılarını değersizleştirmeye çalışan bir yetişkine dönüşür.

Sadece bir mesajla bu kadar şey değişir mi diye düşünüyor olabilirsiniz. Tabi ki hayır! Ancak daha yüksek not alanlar var mı diye soran anne/babanın farkında olarak ya da olmayarak bir çok alanda çocuğuna bu mesajı verme olasılığı yüksektir.

Baştaki soruya dönecek olursak rekabetin yapıcı ve yıkıcılığı bizim karşımıza iki kavramı çıkarır: Haset ve Kıskançlık

Haset: başkasındaki iyiye tahammül edememek ve iyi olana yönelik bir saldırganlıktır.

Kıskançlık ise bir başkasında iyi olan şeyi arzulamak anlamına gelir.

Yani, arkadaşım başarılı ben de başarılı olmak istiyorum demek arkadaşını kıskanmaktır ve bu son derece doğal/ sağlıklı/ yapıcı bir rekabeti ortaya çıkarır.

Öte yandan, arkadaşım başarılı olmasın, ben olayım diyerek ona yönelik saldırganca düşünce/ davranışlar göstermek ona haset etmektir. Bu da yıkıcı bir rekabeti ortaya çıkarır.

Rekabet ve İşbirliği

Rekabet ve işbirliği kavramlarının bir araya getirilebildiği sistemler hepimiz için daha kolaylaştırıcı olacaktır.

Eğitimde de bireysel rekabete dayanan sistemlerin değil ortak çalışmaya dayanan sistemlerin daha başarılı olduğu görülmektedir. . Birlikte proje yapmayı, paylaşmayı, başarının gruba ait olmasını, yani işbirliğini öğretmeye dayanan eğitim yaklaşımlarında daha destekleyici, kabullenici, empati becerisi gelişmiş öğrenciler ortaya çıkmaktadır. Böyle sistemlerde çatışma, kaygı ve yetersizlik duyguları daha az yaşanmaktadır.

Sağlıklı olan nedir?

Kişinin kendisiyle olan rekabeti öncelikli olarak ele alınmalıdır. Bir önceki sınava göre başarısının artması, bir önceki yarışa göre sıralamada daha öne çıkmasını ebeveyn olarak dikkate alabilirsiniz.

Başka birinden daha iyi yapmaya odaklanmak, meşguliyetleri başka bir yöne çeker. Rakibi ne durumda diye kontrol ederken yarışta geriye düşen yarışçıları görmüş olanlar vardır.

Hepimiz özgüvenli çocuklar yetiştirmek istiyoruz. Ancak emek veren, çaba gösteren ve bir işi yapmak için uğraşan, yaptığı işin sonucundaki başarısı ile kendine güvenmesini sağlarsak bunun sonucunda özgüvenli çocuklar yetiştirebiliriz. Bazen bir işi tamamlayabilmek için daha önce yapamadığı, zorlandığı bir durum varsa bu bile takdiri hak eder. Burada abartılı övgülerden kaçınmak gerektiğini de hatırlatmayı bir borç biliriz.

“Ya yapacaksın ya da yok olacaksın” tarzı bir düşünceyi içselleştirmemeyi hedeflemek önemlidir. Bu konuyu Yankı Yazgan bir yazısında şu şekilde anlatıyor “2 ile 5 yaş arası insan beyninin şekillendiği, insan beynindeki ilk zenginleşmenin, dilin öğrenilmesiyle hız kazanması sonucu gerçekleştiği bir dönem. Bu konuya titizlenen az sayıda ülke var. Bu dönemde, örneğin bütün çocuklara okul öncesi eğitim sağlanabildiğinde, çocuklar sadece soruların cevaplarını doğru bilmenin değil, genel olarak kendini ifade etme, başkalarını anlama, söyleneni anlayabilme ve yorumlayabilme becerilerini kazanabildikleri takdirde, sınavı kazanıp kazanmamak çok önemli olmayabiliyor; çünkü sınavı kazanmasanız da sistem dışı ve kaybeden olmuyorsunuz.” *

Ebeveynler/ eğitimciler olarak kendinizde rekabet kavramını yok saymak ya da aşırı vurgulamak yerine sağlıklı ve yapıcı bir işleve dönüştürmeye başladığınızda bu değişimin çocuk yetiştirme deneyiminize de doğrudan etki edeceğini unutmayın!

Kendi başarımızın keyfini çıkarabildiğimiz günler dileriz,

Film – Black Swan (2011)

New York'ta yaşayan Nina genç ve yetenekli bir balerindir. Hayatının tamamını kapsayan dans en büyük tutkusu, yaşam amacıdır. Nina, eski bir balerin olan ve kızına sürekli dans konusunda hırs aşıl原因an annesi ile birlikte kalıyordur. Kuğu Gölü balesini sahneye koyan bale yönetmeni Thomas Leroy, yeni sezonda Beyaz Kuğu'yu canlandıran baş balerini değiştirmeye karar ve ilk terci olarak da Nina'yı görür.

Yönetmen zarif, masum ve saf Beyaz Kuğu ile kötülüğün, şehvetin ve bilinmezliği temsilcisi Siyah Kuğu'yu aynı anda canlandırabilecek bir balerin arıyordu. Nina bunu gerçekleştirebilmek için elinden geleni yapsa da, bu rol için başka bir rakibi daha vardır ve o da yönetmen Leroy'u etkilemeyi başarmıştır. Beyaz Kuğu rolünde harikalar yaratan Nina ne kadar çok çalışırsa çalışsın içindeki Siyah Kuğu'yu ortaya çıkaramıyordu. Fakat rakibi Lily Siyah Kuğu performansında Nina'dan çok daha iyidir. İki genç balerin arasındaki rekabet ilginç bir dostluğa dönüşürken Nina da kendi karanlık

tarafıyla yüzleşmeye başlamıştır. Bu yüzleşme her ne kadar onu mahvedebilecek türden bir kayıtsızlığa dönüşse bile...

Kitap: Rekabet Çığırından Çıkınca, Remzi Kitabevi, 2014

Nihayet yaz geldi. Ali göl kıyısındaki evlerinde bütün yaz yüzüp balık tutacak; en güzeli de oradaki arkadaşlarıyla birlikte zaman geçirebilecek. Ali'nin en sevdiği şey, arkadaşları Can ve Emre'yle birlikte "gözüpeklik" oyunu oynamak. Bu, karşılıklı meydan okuyarak birbirlerini tehlikeli şeyleri yapmaya zorladıkları bir oyun.

Meydan okumalar genellikle zararsız bir yarışma gibi başlasa da, zamanla riskli aşamalara gelme eğilimindedir. Ali ve arkadaşlarının da göreceği gibi bu da tehlikeli durumlar yaratabilir.

Bu kitap, meydan okuma içeren rekabetçi oyunların tehlikeli olabileceğini ve istenmeyen sonuçlara yol açabileceğini vurguluyor.

Adres: Bağdat Cad. Çatalçeşme Palas Apt. B Blok No:478/16 Çatalçeşme / Suadiye
Telefon: 0216 380 76 85
Faks: 0216 380 78 02
Cep Tel: 0506 323 78 85

www.guncedanismanlik.net

facebook.com/guncedanismanlik

twitter.com/guncedanismanlik